

EATA Baden-Württemberg e.V. · Postfach 10 12 07 · 70011 Stuttgart

Alman Parlamentosu (Deutscher Bundestag)
CDU/CSU-Meclis Grubu
Sayın Dr. Angela Merkel, Milletvekili
Platz der Republik 1
11011 BERLIN

Konu: „Ermenilere karşı 24 Nisan 1915’de başlayan sürgün ve katliamların 90. yıldönümünü anma – Almanya Türkler ve Ermenilerin birbirlerini affetmelerine katkı sağlamalı“ başlıklı önergeniz

**European Assembly
of Turkish Academics
Baden-Württemberg e.V.**

Postfach 10 12 07
70011 Stuttgart/Germany

bawue@eata.info
www.eata.info/bawue/

Nufringen, 03.03.2005

Sayın Dr. Angela Merkel,

basından aldığımız bilgiye göre sizin meclis grubunuz 1915’de Osmanlı İmparatorluğu’nda olan hadiselerle ilgili bir önergeyi Alman Milli Meclisi’nde kararlaştırılmak üzere getirme kararı almıştır.

Vice President
Dr. Turgut Aslan

Bu ülkenin Türk kökenli vatandaşları ve bu toplumun bir parçası olarak yoğun şekilde incelediğimiz önergeniz hakkında fikrimizi belirtmek istiyoruz:

1. 1915’deki Olayları Anlatımınız Oldukça Tek Yönlüdür

Burada sizin değindiğiniz tarihi değer taşıyan tüm noktalara açıklık getirmek mümkün değildir. Bunu başka bağımsız tarihçiler zaten yeterince yaptılar. Elde edilen sonuçlar birçok yayınlarda mevcuttur. Ekte sizin önergenizde de yer alan isim ve konularla doğrudan ilgili çalışma yapmış bu tarihçilerin bazılarının adlarını ve yayınlarını bulabilirsiniz.

Yine de burada bazı notlar düşmek istiyoruz: Önergenizde adı geçen İngiliz tarihçi Arnold J. Tonybee Birinci Dünya Harbi sırasında yaptığı çalışmaların ve bilhassa ‚Mavi Kitap‘ diye adlandırılan yapıtının ve içindeki ‚belgelerin‘ hedefine yönelik propaganda olduğunu itiraf etmiştir: Amaç, İngiliz İmparatorluğu’nun ve Müttefiklerinin savaş gücünü arttırmaktır.

Alman protestan din adamı Dr. Johannes Lepsius Ermenilerin sürülmesinin görgü tanığı değildir. İstanbul’da bir ay bulunduğu Ağustos 1915’de ABD Büyükelçisi Henry Morgenthau’un verdiği ve Ermeni tercümanlarla Protestan-Amerikan misyonerlerin verdiği ‚belgeleri‘ kopyalamıştır, bu da sözkonusu ‚belgelerin‘ inandırıcılığını ve tarafsızlığını büyük ölçüde azaltmakta ve Hristiyan Ermenilerin lehine taraf tutulduğu kanısını oluşturmaktadır. Henry Morgenthau’un planı ise Ermenilerin sürülmesini büyük acıma duygusu uyandıracak biçimde propaganda kitabı ‚Büyükelçi Morgenthau’un Hikayesi‘nde yayınlamak ve bu surette ABD’yi Müttefik Güçler yanında savaşa sokmaktır.

Bankverbindung:
LBBW Stuttgart
BLZ 600 501 01
Konto-Nº 24 69 443

Amtsgericht Stuttgart
VR 6942

Franz Werfel’in ‚Musa Dağı’nda Kırk Gün‘ kitabı ise kendisinin Suriye’ye 1929 yılında yaptığı bir geziye dayanıyor: Orada kendisi ve eşi bir fabrikada çalışan yetim Ermeni çocuklarını görüyor ve orada Osmanlı Hükümeti’nin ve bilhassa Talat

Finanzamt Stuttgart
Steuernummer 99015-27832

Paşa'nın ,öldürme emirleri'ni kanıtlayan bazı „belgeler“ eline geçiyor. Ancak daha sonra bu ,belgeler'in Aram Andonian adlı bir Ermeni'nin amatörce yaptığı sahtekarlık olduğu anlaşılıyor. Bunun ötesinde zaten romanlar her zaman aynı zamanda hayal ürünüdürler de ve bu yüzden bilimsel kaynak olarak kullanılamazlar.

24 Nisan 1915'de Doğu Anadolu'da „*Büyük Ermenistan*“ kurma amacıyla çalışan Ermeni yeraltı örgütlerine mensup 2345 kişi tutuklandılar. Ermenilerin bu hedeflerine ulaşması sadece ve sadece Osmanlı İmparatorluğu'nun düşmanları (İngiltere, Fransa ve Rusya) ile işbirliği ve onlardan gelecek yardımla mümkün olacaktı. 25 Nisan 1915 tarihinde Müttefikler planlarına göre kısa zamanda İstanbul'u fethetmek üzere Gelibolu Yarımadası'na çıkartma yaptılar. Dünya tarihinin en kanlı savaşlarından biri başladı. Savaş esnasında düşman ile işbirliği yapmak her ülkede vatana ihanet suçu olarak görülür ve idamla cezalandırılır. ABD yönetimi 7 Aralık 1941'de Japonya'nın Pearl Harbor'a düzenlediği yıkıcı saldırıdan sonra ABD'nin batı sahillerinde yaşayan Japon asıllı vatandaşlarını, olası bir istilada düşmanla işbirliği yaparlar korkusuyla, ülkenin iç kesimlerine sürmüştür. 1914'de savaş başlaması ile birlikte Ermenilerin düşmanla işbirliği yaptığının ve Müttefikler yanında savaşa katıldıklarının kanıtları mevcuttur. Kuzeydoğu Anadolu'nun Rus Ordusu tarafından istilası ise uydurma bir olasılık değil, gerçektir! „Hristiyan“ misyoner kışkırtmalı savaşa hazırlık daha önce birçok isyanda denenmişti.

1914 yılında Osmanlı İmparatorluğu'nda yaşayan Ermenilerin resmi sayısı değişik incelemelerde yaklaşık 1.2 olarak verilmektedir. Birkaç yüzbin Ermeni'nin Rusya, Yakın Doğu, Fransa, ABD ve başka yerlere (örneğin Güney Amerika'ya) sığındıkları biliniyor. Sürülme, hastalık ve güç kullanımı (yani sözde „soykırım“) sonucu ölen Ermenilerin sayısı birkaç yüzbin kadar olabilir. Aynı zamanda ve aynı şartlarda (Osmanlı-Müslüman) sivil Türklerin kaybı birkaç kez daha yüksekti (yaklaşık 2,5 milyon). Sizin önergenizde yer alan „1,2 ile 1,5 milyon arası Ermeni kayıp“ kesinlikle abartılı: Ermeni tarihçi Prof. Richard Hovanissian bile 24.03.2001'de Mülheim an der Ruhr'da verdiği bir konferansta „1 milyon kayıp“tan söz etti. Türk tarihçiler daha çok üçyüzbin kayıptan yola çıkıyor.

2. Tarihle Hesaplaşma İle AB'ye Giriş Arasında Bir Bağlantı Yok

AB'nin Doğu'ya genişlemesinde bilinçli ve öngörülü davranılarak tarihle hesaplaşma konuları işlenmedi, örneğin Polonya veya Çek Cumhuriyeti bağlamında. „Kıbrıs Cumhuriyeti“ – aslında sadece Rum Güney Kıbrıs – tarihiyle hesaplaşmadan ve çözüm bulunamadan AB üyesi oldu. AB'nin Romanya ve Bulgaristan'ı içine alacak genişlemenin, bu ülkelerin 1912/13'deki Balkan Savaşları'nda ve sonrası neden Türk sivil halkını sürdükleri veya baskı altında tuttıkları ve milyonlarca Türk'ün ölümünden sorumlu oldukları konusu nedeniyle sonuçsuz kalacağını ciddi olarak beklenemez.

AB'ye üye olacak olan bir ülkenin kendi tarihi ile yüzleşmesini istemek AB tarihinde yeni bir ilk ve ek bir kriter olur. Türkiye'nin muhtemel AB üyeliği bağlamında başlatılan böyle bir girişim Türkiye'de ve Almanya'daki Türk kökenli vatandaşlar tarafından olumsuz karşılanır ve olumsuz değerlendirilir.

3. Önergeniz Tarafların Birbirini Affetmesine Katkı Sağlamıyor, Tam Tersine Bölüyor

Tarihin tek taraflı ve önemli tarihi gerçekleri dışlayarak anlatılması karşılıklı affetmeye katkı sağlamaz. Örneğin önergenizde Osmanlı İmparatorluğu'nun değişik emperyalist planlara göre, Hristiyan azınlıkları kullanma ve yönlendirme yoluyla bölünmesi eksik. Ne 1878 yılında Berlin Kongresi'nde bu amaçla ortaya atılmış ve sonra kullanılmış olan sözde „*Ermeni Sorusu*“na, ne Hristiyan azınlıklara (Yunanlar, Ermeniler, Bulgarlar, Sırp, v.s.) verilen bağımsız devletler kurma veya mevcutları büyütme yönündeki sözlere, ne Anadolu'nun misyonerler sayesinde

Hristiyanlaştırılması denemesine değinmişsiniz. Ermenilerin Müttefik Güçler tarafından silahlandırılması ve Ermenilerin Müttefikler yanında aktif savaşa katılımı da eksik. Birinci Dünya Savaşı'nın hemen ardından sözde „soykırım“ suçlarının Müttefikler tarafından Malta Adası'na götürüldüğüne, ancak delil yetersizliği sebebiyle iki yıl sonra serbest bırakılmak zorunda kaldıklarına da değinmiyorsunuz. *İttihat ve Terraki Cemiyeti*'nin önde gelenleri kendi hukuklarını kendileri uygulayan Ermeniler tarafından katledilmişlerdir. İçişleri Bakanı Talat Paşa'nın 15 Mart 1921'de Berlin'de öldürülmesi mahkeme davası Alman Hukuk Tarihi'nin kara bir lekesidir, çünkü kendini savunamayan ve zarar gören yargılanmıştır! 70'li ve 80'li yıllarda Ermeni ASALA katilleri Türk diplomatlarını kurşunlarken sözkonusu davayı kendilerini haklı görmek için manevi ilham kaynağı olmuştur

Önergenizde yer alan şu cümlelerin gerçek olmaktan çok olması arzulanan bir düşünceden fazla kıymeti yoktur: „*AB üyesi ülkelerin ortak özelliği, sömürgeci geçmişleri ve ulusal tarihlerinin kara lekeleri ile yüzleşmeleridir*“. Fransa örneğinde onların 1954 – 1962 Cezayir Savaşı'nı ve orada uyguladıkları terörü ne derece basite ve önemsizle indirgediklerini gördük. Almanya'nın kendi Meclisi'nde Alman Kayzer İmparatorluğu'nun Alman-Güneybatı Afrikası'nda (bugünkü Namibya'da) 1904-1907 yıllarında Herero-Nama Başkaldırısı'nı bastırdıklarını eleştirel şekilde andığına tanık olmadık. Halbuki bazı tarihçiler bunun „*20. yüzyılın ilk soykırımı*“ olduğunu söylüyor. „Tarihin kara lekeleri“ listesini sömürgeci geçmişi olan bugünkü AB üyeleri İngiltere, İspanya, Portekiz, Belçika, v.s. gibi ülkelerle doldurmak mümkün. Fransa Cumhuriyeti Parlamentosu'nda sözde „Ermeni Soykırımı“nı tanıdı, ama kendi tarihinin „kara lekesi“ olan Cezayir Savaşı tabu olmaya devam ediyor. Suçu anmak ve sorumluluğu kabul etmek diye bir mevzu sözkonusu değil, hele hele sömürgecilikleri nedeniyle oluşan baskı ve katliamların zararının karşılanması hiç değil.

Türkiye Cumhuriyeti ve Ermenistan Cumhuriyeti arasındaki ilişkiyi de tek taraflı tanıtıyorsunuz: Ermenistan'ın izolasyonu bu ülkenin Azerbaycan'ın toprağının yaklaşık yüzde yirmisini uluslararası hukuka aykırı şekilde elinde tutması ve bir milyon Azeri'nin göçmen olmasının sorumluluğuna indirgenebilir. Ermenistan Cumhuriyeti'nin geçen yüzyılın 70'li ve 80'li yıllarında Türk diplomatlarını ve sivil insanları öldüren terör örgütü ASALA'yı daha sonra da PKK'yı aktif desteklemesi de barışa katkı sağlamamıştır. Aynı şekilde son birkaç yılda değişik parlamentolarda tarihi kendilerine göre yorumladıkları verziyonu kısmen başarılı girişimlerle tastikleterek Türkiye üzerine baskı kurmaya çalışması da öyledir.

Toparlamak istiyoruz:

Önergeniz pek birşeye yardımcı olmuyor ve tarihle yüzleşmeyi daha mümkün hale sokmuyor. Tam tersine, Almanya, Ermenistan ve Türkiye arasında yeni uçurumlar açılmasını sağlıyor, bunun nedeni de önergenizin Ermenilerin: „Biz kurbandık, Türkler de katildiler“ yönündeki inançlarını güçlendiriyor. Halbuki karşılıklı affetme ve normalleşme sağlanabilmesi için Türklerden olduğu kadar Ermenilerden de tarihleri ile yüzleşmeleri beklenebilir. Türkler ve Türkiye tek taraflı şekilde Nazilerle aynı kefeye konulmayı ve Musevilere uygulanan Holocaust'taki (Musevi Soykırımı) gibi sorumluluğu almayı hiçbir zaman kabul etmez.

Önergenizin bizim elimizdeki şekliyle Alman Milli Meclisi'nde kabul görmesi durumunda bundan Almanya'da yaşayan Türk kökenli vatandaşların çok rahatsız olacağı ve bunu dışa vuracağından hareket edebiliriz. Almanya ile Türkiye arasındaki ilişkilere de ağır zarar verileceğinden korkulabilir. Bütün bunların sorumluluğu siz ait olacaktır.

Bizim için Türk-Alman dostluğu, Almanya ile Türkiye'nin işbirliği ve iki halkın barış içinde yaşaması çok önemlidir. Bundan dolayı CDU/CSU Meclis Grubu'nu ve önergeye imza atanları girişimlerini tekrar gözden geçirme çağırısında bulunuyoruz.

Saygılarımla

Dr. Turgut Aslan
European Assembly of Turkish Academics (EATA) Baden-Württemberg e.V.

Ek (Önergenizde yer alan konularla doğrudan ilişkili kaynaklar):

- Heath W. Lowry: *“Die Hintergrundgeschichte zu Botschafter Morgenthau's Memoiren”*, Isis Verlag Istanbul, 1991 (Originaltitel in USA: *“The Story Behind Ambassador Morgenthau's Story”*)
- Justin McCarty: *“Death and Exile – the ethnic cleansing of Ottoman Muslims, 1821-1922”*, Princeton, USA, 1999
- Sinasi Oral and Süreyya Yuca: *“The Talat Pasha ‘Telegrams’: Historical fact or Armenian Fiction?”*, K. Rustem & Brother, Lefkosa, Cyprus, 1983
- Selahi R. Sonyel: *“The Great War and the Tragedy of Anatolia”*, TTK Ankara, 2004